

2013

IZVJEŠTAJ SA FINANSIJSKIH TRŽIŠTA

Period od 15.8.-31.8.2013

Kratak pregled dešavanja sa finasijskih tržišta praćen dešavanjima na tržištu valuta, metala i tržišta kapitala sa osnovni kamatnim stopama vodećih svjetskih zemalja

- EVROPSKO TRŽIŠTE
- AMERIČKO TRŽIŠTE
- AZIJSKO TRŽIŠTE
- ZLATO
- NAFTA
- BERZANSKI INDEKSI
- EKONOMSKI KALENDAR
- PREGLED KAMATNIH STOPA

1.1. Evropsko tržište

- *Izlazak EZ iz recesije i dalje trnovit*
- *Nova tranša pomoći Grčkoj na vidiku*
- *Privredna aktivnost Njemačke i dalje u usponu*
- *Carney oprezan u prvom javnom obraćanju*

Nakon što je evro zona poslije punih 18 mjeseci napokon izašla iz recesije, pokazujući rast od 0.3% u drugom kvartalu, evro je sve do poslednjih dana avgusta uspio da zadrži ostvarene dobitke. Ipak pokazatelji rasta su još uvijek niski, stope nezaposlenosti velike, a znakovi oporavka i dalje nesigurni.

Pitanje efikasnosti pružanja finansijske pomoći Grčkoj dovedeno je u pitanje, nakon što njemački ministar finansija saopštio da reforme u Grčkoj i dalje nisu urodile plodom i da će vjerovatno biti potrebna dodatna pomoć ovoj zemlji. Navedno je pokrenulo dosta polemika o pružanju pomoći zemljama u krizi od strane najveće evropske ekonomije. Posebno

interesantna je bila debata njemačkog kancelara Angele Merkel i suparnika Peer Steinbruecka, koji imaju potpuno suprotne stavove kako po navedenom pitanju, tako i po pitanju podrške SAD u napadu na Siriju. Ukoliko bi novi kandidat za kancelara odnio pobjedu na izborima 22. septembra, to bi moglo da znači promjenu politike Njemačke u smislu podržavanja članica EZ koje se suočavaju sa finansijskom krizom. Ipak, izgledi su u velikoj mjeri na strani Angele Merkel.

Povećanje aktivnosti na poljima uslužnog i proizvodnog sektora u Njemačkoj, kao i rast industrijske proizvodnje i narudžbi sirovina od strane fabrika, imalo je za posljedicu objavu veoma dobrih podataka o uslovima poslovanja i optimizmu privrednika u najvećoj evropskoj ekonomiji. Na drugoj strani negativni podaci su pristigli sa tržišta rada, pokazujući veći broj nezaposlenih, dok se stopa inflacije smanjila na 1.6%. Slične podatke je ispratila i evropska zajednica generalno posmatrano, pokazujući napredak na proizvodnom i uslužnom polju, kao i povećanom povjerenju potrošača, ali zato je opšti nivo cijena pao na 1.3%, dok je stopa nezaposlenosti zahvaljujući prvenstveno Italiji ostala na 12.1%.

Trgovci funtom su sa nestrpljenjem čekali prvo javno obraćanje novog guvernera o monetarnoj politici BoE. Mark Carney, poznat kao veliki pristalica ekspanzivne monetarne politike, bio je prilično oprezan po pitanju dalje stimulacije ekonomije i eventualnih promjena kamatne stope. Kamate će ostati na rekordno niskom nivou sve dok se ne podstakne lična potrošnja, a stopa nezaposlenosti spusti na barem 7%. Navedeni scenario teško da će se dogoditi prije 2015. godine. Investoree je ovakav stav po svemu sudeći iznenadio, jer se špekulisalo da bi se moglo najaviti povećanje iznosa stimulacije ekonomije preko dosadašnjih 375B funti mjesečno, što je u kombinaciji sa revidiran, poboljšanim bruto društvenim proizvodom uticalo na jačanje funte u odnosu na EUR i USD.

1.2 Američko tržište

- *FOMC Minutes*
- *Pad USD na najnižu vrijednost u šest mjeseci prema EUR*
- *Lošiji podaci sa tržišta nekretnina*
- *Razočaravajuće narudžbe trajnih dobara*
- *Revizija BDP potvrdila rast američke privrede u 2Q*

U drugoj polovini avgusta, uoči objave zapisnika (Minutes) sa sastanka FOMCa, dolar je pretrpio gubitke usljed neizvjesnosti investitora oko daljeg djelovanje Federalnih rezervi (FED) i dostigao najnižu vrijednost u posljednjih šest mjeseci prema evru.

Na zapisniku (Minutes) sa sastanka FEDa održanom 31.7., nije preciziran datum kada bi centralna banka mogla da smanji svoju kupovinu obveznica od 85 milijardi dolara mjesečno. Većina članova FOMCa se slažu sa predsjednikom Benom Bernankeom koji je najavio mogućnosti smanjivanja otkupa obveznica još ove godine ukoliko stanje u privredi to dozvoli. Datum kada će se eventualno objaviti smanjivanje programa QE3 je još otvoren. Fokus će biti na sjednicama

FOMCa u septembru i decembru jer će nakon njih slijediti i pres konferencija Bernankea na kojima ćemo sigurno dobiti jasnije odgovore u kojem će pravcu FED dalje djelovati.

Izveštaj sa američkog tržišta rada za avgust mjesec će biti ispraćen sa velikom pažnjom koji se očekuje 6. septembra. Fed je tržište rada okarakterisalo kao najbitniju stavku u svojoj monetarnoj politici i od njega će najviše zavisiti da li će već u septembru doći do smanjivanja QE3. Na tržištu su se već pojavile špekulacije da bi smanjivanje otkupa obveznica od strane FEDa moglo početi u septembru gdje bi se smanjio otkup sa 85 milijardi na 65 do 70 milijardi USD mjesečno.

Početak izvještajnog perioda su objavljeni podaci o prodaji korištenih stanova u SAD. Nakon pada od 1,2% u junu, narednom mjesecu je prodaja korištenih stanova skočila za 6,5%, na najviši nivo od novembra 2009. godine. Situaciju na američkom tržištu nekretnina pokvarila je prodaja novih stanova. Naime, prodaja je pala za iznenađujućih 13,4% u odnosu na prethodni mjesec.

Narudžbe trajnih dobara su u julu smanjene prvi put od marta mjeseca za neočekivanih 7,3% u odnosu na prethodni mjesec, na najniži nivo u posljednjih 12 mjeseci. Revizija BDP u drugom kvartalu pokazala je da su SAD imale rast od 2,5%, što je mnogo više od prvobitnog utvrđenog rasta od 1,7% i očekuje se da će se trend rasta nastaviti i u trećem i četvrtom kvartalu ove godine.

1.3. Azijsko tržište

- *Kineska privreda na putu da dostigne godišnji rast od 7.5%*
- *BoJ odlučna u namjeri dostizanja 2% inflacije*
- *Australijski dolar još uvijek preskup za izvoz*

U posmatranom izvještajnom periodu kineska ekonomija pokazuje jasne znakove stabilizacije, potpomognuta političkom podrškom i određenim poboljšanjima u globalnoj potražnji, i nalazi se na tragu ispunjenja ciljanog plana vlade za 2013 godinu u iznosu od 7,5%. Vodeći kineski indeks objavljen 27/8 je na nivou od 100,18 u odnosu na 99,81. Pozitivni podaci, drugog najvećeg potrošača nafte na svijetu uticali su na rast cijene ovog derivata. Zamjenik guvernera Centralne banke Japana istakao da je osnovni cilj države da postigne 2% inflacije u periodu od dvije godine, nakon petnaest godina deflacije.

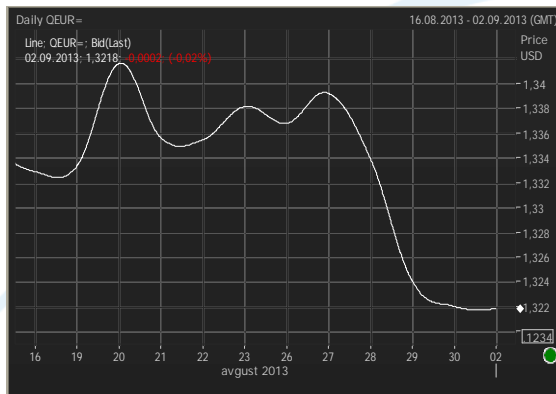
Japan je odlučan u toj namjeri, te nastavljaju da mjesečno kupuju 75 triliona višegodišnjih vladinih obveznica, tj. oko 70% novoizdatih obveznica. Jen je do 27/8 jačao u odnosu na dolar usljed pozitivnih podataka trgovinskog bilansa, Tankan-pregled povjerenja, indeksa potrošačkih cijena i stope nezaposlenosti. Situacija oko Sirije uticala je i na vrijednost jena u odnosu na dolar iako se jen pored US dolara i zlata u ovom periodu smatra kao 'sigurno utočište'.

Australija je u ovom izvještajnom periodu manjkala sa objavljivanjem bitnijih podataka te je od početka izvještajnog perioda dolar slabio u odnosu na evro i usd. Izvori bliski Rezervnoj banci Australije izvještavaju da je australijski dolar i dalje suviše jak i kao takav predstavlja kočnicu ka poboljšanju stope ekonomskog rasta. Očekuje se njegovo dalje slabljenje.

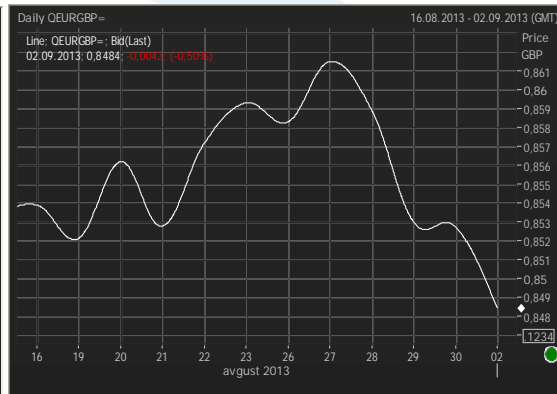
Turska lira i turske obveznice dostigle su vrlo niske nivoe vrijednosti nakon pres konferencije koju je guverner centralne banke Republike Turske Basci održao i koja je mnoge razočarala. Tržište je očekivalo pozitivan govor, međutim Basci je sve iznenadio i izjavio da nije zabrinut za vrijednost turske lire u odnosu na ostale valute, što je predstavljalo poziv za dalju deprecijaciju valute.

2. KRETANJE VALUTNIH PAROVA U PERIODU OD 15.08-31.8.2013

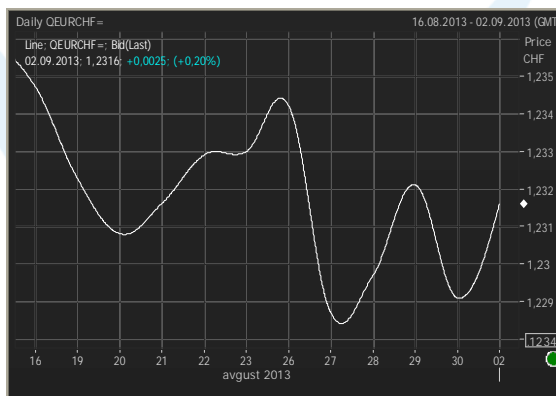
EUR/USD

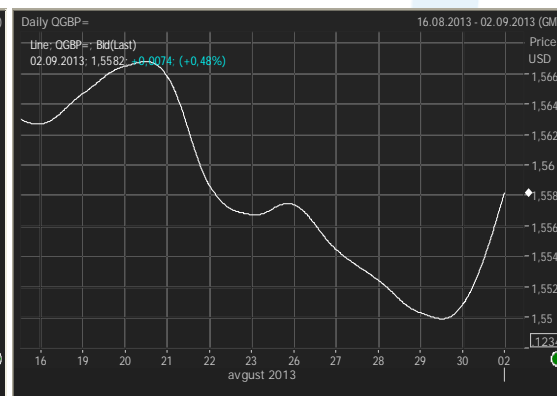
EUR/GBP

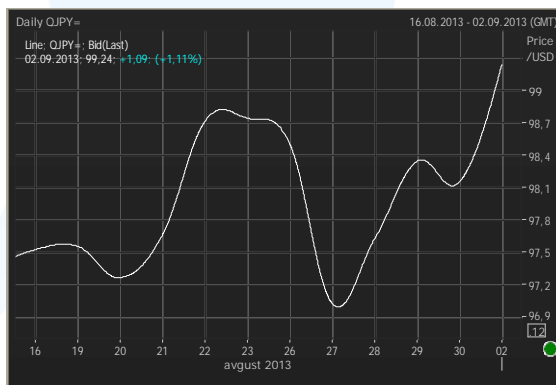
EUR/CHF

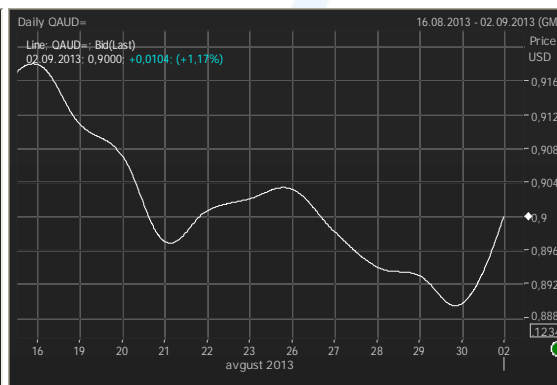
GBP/USD

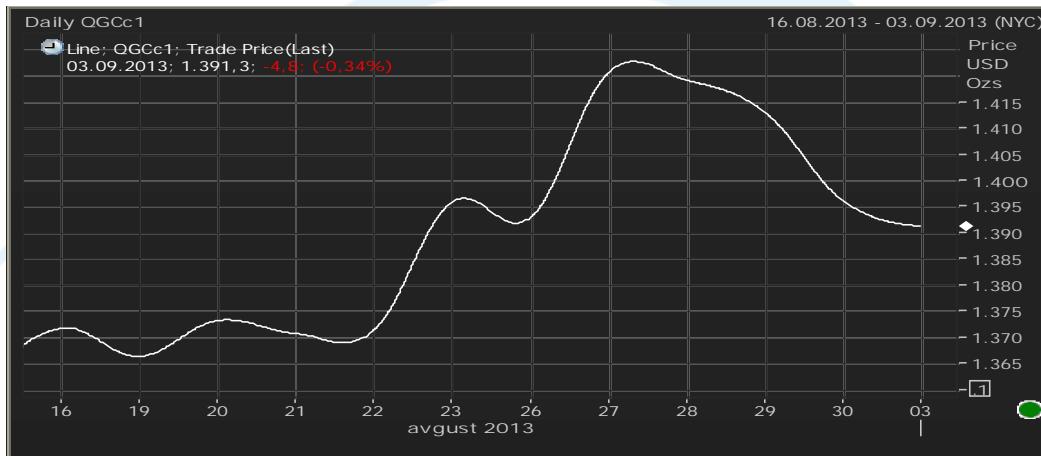
USD/JPY

AUD/USD

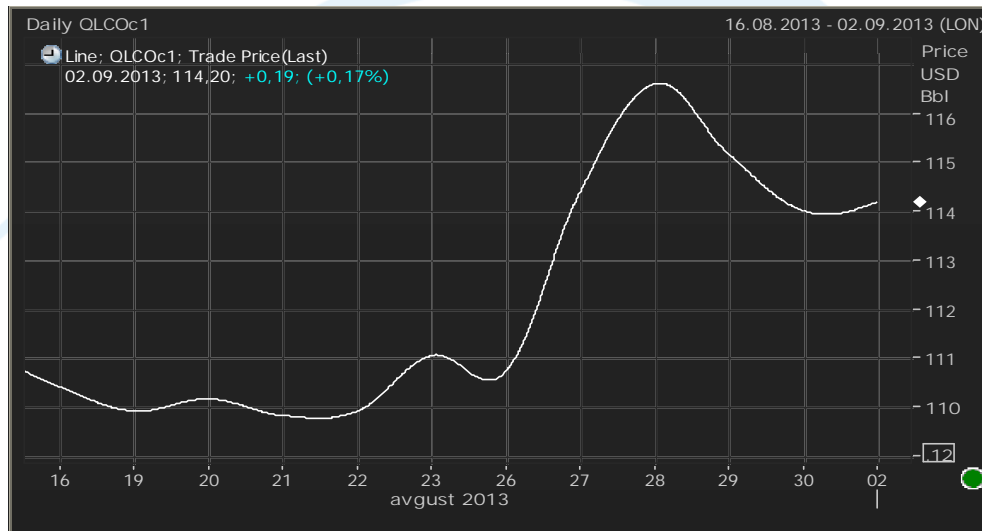

2.1. Kretanje cijene zlata

Iako su svjetske ekonomije počele da pokazuju solidne znakove izlaska iz recesije, što bi u normalnim okolnostima spustilo cijenu zlata, kombinacija najava smanjenja ekspanzivne monetarne politike FEDa u septembru i eventualne vojne akcije SAD na Siriju uticala je na rast vrijednosti ovog plemenitog metala. Kako veliki investitori uglavnom u vrijeme političke nestabilnosti ulažu u zlato, neminovan je rast cijena istog, koje su krajem avgusta dostigle najvišu vrijednost u poslednjih 12 sedmica od 1.430 USD/oz. Sličan reli su cijene napravile prethodne godine u ovom periodu, nakon čega je počela masovna prodaja zlata, koja je trajale sve do početka jula 2013.godine. Nakon što je Velika Britanija odustala od vojne intervencije i uskratila SAD pomoć pri istoj, predsjednik Obama će morati da sačeka dozvolu Kongresa, koja će najranije biti donesena devetog septembra, što je uticalo na blagi pad cijena. Ipak, kako je vojni napad gotovo izvjestan, analitičari podižu vjerovatnoću rasta vrijednosti plemenitog metala.

2.1. Kretanje cijene nafte

Nafta se našla pod velikim pritiskom uslijed najave smanjenja otkupa obveznica od strane FEDa, međutim nestabilno stanje i razvoj građanskog rata u Siriji uticali su na skok cijena. Sjedinjene Američke Države će po svemu sudeći izvesti vojni udar na Siriju, zbog kako navode, korištenja hemijskog oružja protiv civila. Ukoliko do toga zaista dođe, situacija bi mogla da bude mnogo ozbiljnija, s obzirom da su zvaničnici Irana izjavili da će Amerika napadom na Siriju objaviti rat i Iranu. Navedeno bi moglo da dovede do eskalacije sukoba na Bliskom Istoku i širenja na region. Kako Bliski Istok zajedno sa Sjevernom Afrikom drži oko 36% izvora nafte i preko 52% rezervi, nesatbilnost ovog regiona imala bi za posljedicu veliki skok vrijednosti nafte. Ako se pored svega uzmu ohrabrujući podaci o stanju privreda dvije najveće ekonomije svijeta, ovaj energent bi u vrlo kratkom roku mogao da dostigne visoke cijene.

2.3. Kretanje pojedinih berzanskih indeksa u prethodnom mjesecu

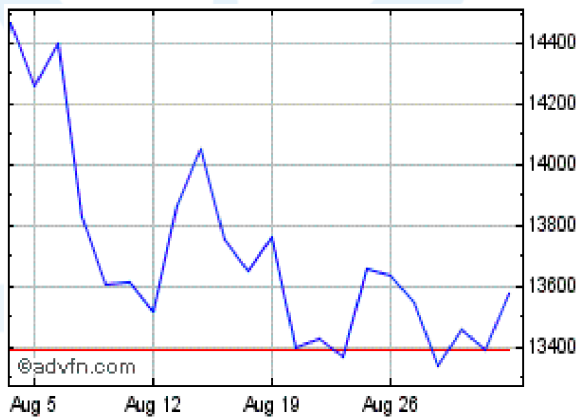
DAX

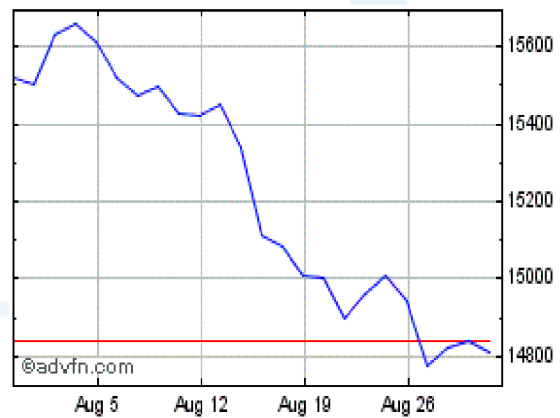
S&P500

Nikkei 225

DJIA

NOVA BANKA AD BANJA LUKA
3. NAJAVA VAŽNIJIH EKONOMSKIH DEŠAVANJA ZA PERIOD OD 01.09-13.09.2013

Datum	Vrijeme	Valuta	Ekonomski kalendar od 20.08. do 30.08.2013	Očekivanja	Prethodno
01.09.2013	03:00	CNY	Manufacturing PMI	50.6	50.3
02.09.2013	10:00	EUR	EZ Purchasing Manager Index Manufacturing (AUG)	51.3	51.3
	10:30	GBP	Purchasing Manager Index Manufacturing (AUG)	55.0	54.6
03.09.2013	03:00	CNY	Non-manufacturing PMI (AUG)		54.1
	06:30	AUD	Reserve Bank of Australia Rate Decision (SEP 3)	2.5%	2.5%
	7:45	CHF	Gross Domestic Product (YoY) (2Q)	1.7%	1.2%
	16:00	USD	ISM Manufacturing (AUG)	54	55.4
04.09.2013	03:30	AUD	Gross Domestic Product (YoY) (2Q)	2.5%	2.5%
	10:00	EUR	EZ Purchasing Manager Index Services (AUG F)	51.7	51.7
	10:00	EUR	EZ Purchasing Manager Index Composite (AUG F)	51	51
	10:30	GBP	Purchasing Manager Index Services (AUG)	59	60.2
	11:00	EUR	EZ Domestic Product s.a. (QoQ) (2Q P)	0.3%	0.3%
	11:00	EUR	EZ Gross Domestic Product s.a. (YoY) (2Q P)	-0.7%	-0.7%
	11:00	EUR	EZ Retail Sales (YoY) (JUL)	-0.3%	-0.9%
	14:30	USD	USD Trade Balance (JUL)	-38.6B	-34.2B
	16:00	CAD	Bank of Canada Rate Decision (SEP 4)	1.00%	1.00%
	20:00	USD	US Federal Reserve Releases Beige Book		
		JPY	BOJ 2014 Monetary Base Target (SEP 5)		270T
		JPY	Bank of Japan Rate Decision (SEP 5)	0.10%	0.10%
05.09.2013	13:00	GBP	Bank of England Rate Decision (SEP 5)	0.5%	0.5%
	13:00	GBP	BoE Asset Purchase Target (SEP)	375B	375B
	13:45	EUR	EUR European Central Bank Rate Decision (SEP 5)	0.5%	0.5%
	14:15	USD	ADP Employment Change (AUG)	180K	200K
	16:00	USD	ISM Non-Manufacturing Composite (AUG)	55	56
06.09.2013	08:00	EUR	German Trade Balance (euros) (JUL)	16.3B	16.9B
	09:15	CHF	Consumer Price Index (YoY) (AUG)	0.0%	0.0%
	10:30	GBP	Total Trade Balance (Pounds) (JUL)	-1700	-1548
	10:30	GBP	Industrial Production (YoY) (JUL)	-1.7%	1.2%
	14:30	CAD	Net Change in Employment (AUG)	30.0K	-39.4K

NOVA BANKA AD BANJA LUKA, Kralja Alfonsa XIII 37A, 78000 Banja Luka, Tel. 051/333-300, Fax: 051/217-256

Žiro račun: 555-000-00000000-18, Reg. uložak broj: 3-38-00 Osnovni sud Banja Luka, MB 1753312,

Akcionarski kapital: 70.863.294,00 KM, JIB: 4400374890002, e-mail: office@novabanka.com

www.novabanka.com

NOVA BANKA AD BANJA LUKA

	14:30	CAD	Unemployment Rate (AUG)	7.2%	7.2%
	14:30	USD	Change in Non-farm Payrolls (AUG)	180K	162K
	14:30	USD	Unemployment Rate (AUG)	7.4%	7.4%
	16:00	GBP	NIESR Gross Domestic Product Estimate (AUG)		0.7%
08.09.2013	03:30	CNY	Consumer Price Index (MoM) (Aug)		0.1%
	03:30	CNY	Producer Price Index (YoY) (Aug)		-2.3%
	07:30	CNY	Retail Sales (YoY) (Aug)		13.2%
09.09.2013	01:50	JPY	Gross Domestic Product Annualized (Q2)		2.6%
	10:30	EUR	EZ Sentix Investor Confidence (Aug)		-4.9
10.09.2013	01:50	JPY	BoJ Monetary Policy Meeting Minutes		
	03:30	AUD	Unemployment Rate s.a. (Aug)		5.7%
	03:30	CNY	Trade Balance (Aug)		17.818B
11.09.2013	08:00	EUR	DE Consumer Price Index (YoY) (Aug)		1.9%
	10:30	GBP	ILO Unemployment Rate (3M) (Jul)		7.8%
12.09.2013	02:30	AUD	Westpac Consumer Confidence (Aug)		3.5%
	13:00	EUR	EZ Industrial Production w.d.a. (YoY) (Jul)		0.3%
13.09.2013	13:00	EUR	EZ Employment Change (YoY) (Q2)		-1%
	14:30	USD	Retail Sales (MoM) (Aug)		0.2%

4. PREGLED VAŽEĆIH KAMATNIH STOPA VODEĆIH SVJETSKIH ZEMALJA

Pregled referentnih stopa	Referentna kamatna stopa	Posljednja promjena	Datum promjene	Naredni sastanak
Evropska centralna banka	0,50%	-0,25%	02.05.2013	05.09.2013
Federalne rezerve SAD	0-0,25%	-0,75%	16.12.2008	18.09.2013
Banka Engleske	0,50%	-0,50%	05.03.2009	05.09.2013
Banka Kanade	1,00%	0,25%	08.10.2010	04.09.2013
Švajcarska nacionalna banka	0,00%	-0,25%	03.08.2011	19.09.2013
Banka Japana	0,10%	-0,20%	19.12.2008	05.09.2013
Banka za novčane rezerve Australije	2,50%	-0,25%	06.08.2013	03.09.2013